

ANTISEMITISM - V

Febr.'38 -

ANTISEMITISM - V.....	1
Febr.'38 -.....	1
-----	3
Guvern Miron Cristea 10 febr. '38.....	3
-----	3
1.)M.Cancicov , (ad-int.Justiție), modificarea <i>Decretului ptr.revizuirea cetățeniei</i>	3
2.)Problema revizuirii cetățeniei / canale diplomatice / mart.'38.....	3
▫ Întrevedere la Londra.....	3
Știri tulburătoare din Viena ,.....	3
▫Întrevedere Petrescu -Comnen și Silviu Dragomir.....	4
-----	4
Guvern Miron Cristea - II - 30 mart.1938 - 31 ian 1939.....	4
-----	4
3.)Statistici, anchete : revizuirea cetățeniei evreilor , 18 mai 1938.....	4
▫ Concluzii.....	4
▫ Evrei intrați în România după război.....	4
Ancheta 18 mai '38.....	5
▫ Concluzii (f. 81).....	5
Vespasian Pella / , ministr.la Haga / '38.....	5
▫ Evrei intrați în România după război.....	5
4.)Revizuirea cetățeniei evreilor , 1 - 5 iun. '38.....	5
▫Tablou Situația celor supuși revizuirii.....	6
5.)N.Comnen - R Crutzescu , telegrame :Probl.evreească la Soc.Naț.....	6
▫Chestiunea evreească în Europa Centrală.....	6
#Pesimism ptr succesul Conf.de la Evian	6
▫Cercetarea țărilor de emigrare.....	6
▫Ținta sionismului.....	7
▫Întruniri internaționale așteptate.....	7
a)3.iul.Copenhaga:Conferința Uniunii Internaționale ptr.Societatea Națiunilor,.....	7
b)6 iul.'38 .Conferința de la Evian.....	7
▫ Concluzie: ce este de făcut ?.....	7
A.Omul.....	7
B.Pământul.....	7
C.Capitalul.....	7
6 a.)4 iul.'38 .W.Filderman ,.....	8
▫Legea revizuirii cetățeniei.....	8
Neconstituționalitatea legii Goga.....	8
Greutatea procurării actelor.....	8
Respingeri discriminatorii la cetățenie.....	9
Consecințele legii pentru respinși.....	9
6.b)7 iul.'38 W.Filderman,Memoriu /statistică : evrei fără cetățenie /.....	9
▫Probleme demografice controversate.....	9
/Recensământul din 1930+ sporul demgrafic.....	10
/Sporul refugiaților.....	10
7.)Conf. de la Evian , 6-15 iul.'38.....	10
▫ 6-15 iul.'38 N.Comnen - R.Crutzescu ,corespondență	10
▫Conferința de la Evian-inițiativa americană.....	10
/Instrucțiunile lui Comnen către Crutzescu / 8 iul.'38 /.....	10
▫Teza românească :colonizarea evreilor.....	11

/Crutzescu către Comnen / 14- 15 iul.'38 /	11
Teza Condehove : Palestina + Rhodezia.....	11
Disensiuni evreești.....	11
Decizie indecisă.....	11
Țări de emigrare pentru evrei.....	11
Încurajarea organizațiilor evreești de emigrare	11
Cercetarea țărilor de emigrare.....	11
8)dr.W.Filderman, <i>Memoriu ,Legea ptr revizuirea cetățeniei</i> ,16 iul. '38.....	12
#Aplicarea legii : mari abuzuri.....	13
9)Apelul lui Poncins și Batault ,22 aug.'38.....	13
#Institut Internațional ptr. Studiul problemei evreești.....	13
#Adresa Asociației Evreești "Contre Revolution".....	13
10.)dr.W.Filderman, <i>Memoriu</i> 26 iul.'38.....	13
# Manuale cu accente antisemite.....	13
11.)Centre de pregătire ptr.evrei în vederea emigrării.....	14
#Răspuns la Adresa nr. 35.993 /1938 Ministerului de Externe.....	14
12.) 21-23 aug.'38.Eșecul Acordului de la Bled (Mica Înțelegere + Ungaria).....	14
13.)Liga Națiunilor : România pune în discuție problema evreească , sept.-nov.'38.....	14
14.)Situția revizuirii cetățeniei evreilor , oct.'38.....	15
15.)Problema refugiaților evrei din Europa , 25 nov.'38.....	15
16.)George Alexeanu (rezident regal Suceava), aplicarea legii administrative, 1 dec.'38.....	15
# <i>Deciziune</i> ,1 dec.1938.....	15
Obligativitatea l.române.....	16
Condiționarea acordării cetățeniei.....	16
17.)Protest evreesc,contra interdicției folosirii l.idiș , ? 1938.....	16
#Memoriul scriitori și publiciști evrei.....	16
18.a)21-23 aug.'38. <i>Acordul</i> de la Bled ,Cons.Perm.al Micii Înțelegeri 21-23 aug.'38.....	16
Pct.12:chestiunea israelită.....	16
18.b.)N.Comnen către Legațiile din Londra ,Paris, Roma, Washington,2 dec.'38.....	16
#Eforturile Poloniei și României.....	17
#Marile democrații -întârzie măsurile.....	17
-Zamfirescu / Legația din Roma / 6 dec.'38.....	17
-Ghika / Legația din Londra / 6 dec.'38.....	17
-Radu Irimescu / Washington / 7 dec.'38.....	17
-R.B.Skylstad către Cruțescu / Liga Națiunilor , Geneva, 13 dec.'38.....	17
-Legația din Țările de Jos / Haga / 13 dec.....	18
-Gr.Niculescu -Buzești / Stocholm / 14 dec.'38.....	18
-Popescu -Pașcani / Moscova / 14 dec.'38.....	18
-R.Bossy / Budapesta / 16 dec.'38.....	18
-Al Telemaque / Ankara / 23 dec.'38.....	18
-R.Franasovici / Varșovia / ? dec.'38.....	18
19.) dr.W .Filderman , <i>Memoriu</i> către Armand Călinescu , 21 dec.'38.....	19
# Chestiunea evreească soluționată.....	19
# Rasismul german și italian.....	19
# Presa antisemită română.....	19
# Statisticile imigrări - emigrări.....	19
# Încotro să emigreze evreii ?.....	20
# Cazul Alexianu (Suceava).....	20
# Concluzie : pericol de război civil.....	20
20)Emigrarea evreilor din România , 25 dec.'38.....	20
21.) Gr.Gafencu -convorbire cu Poninski (Polonia) , 26 dec.'38.....	21
# 29. dec. Notă explicativă către legația română la Haga / 29 dec.'38.....	21
22.) Gr.Gafencu (expozeu radio) : principiile politicii externe ale României , 31 dec.'38.....	21
# Problema Minorităților.....	21
#Chestiunea evreească.....	21
#Comisariatul General al Minorităților.....	22

23.) Presa existentă în primul an al dictaturii regale , 1938.....	22
-----	22
Guvern Miron Cristea - III - 1 febr.'39 - 6 martie '39.....	23
Guvern Armand Călinescu - IV - 7 mart - 21 sept.'39.....	23
-----	23
24.) Organizare și aderări la FRN , februarie , martie 1939.....	23
▫ Adeziuni asociațiile de intelectuali.....	23
25) Ion Gigurtu (FRN, Industrie, Comerț) , discurs la Mesaj, Cameră , 23 iun.'39.....	23
#Comerțul românesc - în mâinile străinilor.....	23
▫ Politica națională a guvernului.....	23
▫ Revizuirea cetățeniei.....	23
26.) Gh. Tețu (ex-PNC , FRN, Intelectuali - înv. , Craiova?) , la mesaj , Cameră , 27 iun.'39	24
-----	24
▫ Problema școlară.....	24
▫ Educația tineretului : omul nou.....	24
▫ Mafia evreească = problemă internă.....	24
27.) Nicolae Iorga (ex.PND , senator de drept) , discurs la Mesaj , Senat , 28 iun.'39.....	25
▫ Problema evreească.....	25
28.).....	25

Guvern Miron Cristea 10 febr. '38

1.) **M. Cancicov** , (ad-int. Justiție) , modificarea Decretului ptr. revizuirea cetățeniei

(Argus, 18 febr. 1938, 16 febr.'38 (Cancicov a examinat Regulamentul , dispunând **modificarea unor articole**. Publicarea Regulamentului **s-a amânat** , inclusiv depunerea actelor, până la 10 martie .

2.) **Problema revizuirii cetățeniei / canale diplomatice / mart.'38**

La 1 mart. 38 , s-a anunțat că depunerea dosarelor s-a prelungit până la 1 apr. . ("Argus " , 3 mart.'38)

▫ **Întrevedere la Londra**

(Cf. J. Ancel, vol. 1 p. 224 - 227)

2 mart.'38 **Întrevedere V. Grigorcea** (ministr. Rom .la Londra) și Victor Stârcea (secretar de Legație) , cu **Leski și Montefiore** (Congr. Mondial Evreesc)

Noul guvern va aplica **revizuirea cetățeniei strictamente legală pentru cei ce au intrat fraudulos . Cca 50.000 nu au acte probatorii** . Ei nu vor fi expulzați, ci se caută contacte inter-guvernamentale pentru a se vedea cum și unde să emigreze .

Baronul Stârcea îi asigură pe cei doi de caracterul legal al controlului cetățeniei .

Grigorcea se folosește de instrucțiunile primite de la Petrescu -Comnen și Silviu Dragomir , în această chestiune , **în respectul drepturilor evreilor**

(Cf. J. Ancel, vol. 1 p. 224 - 227)

Știri tulburătoare din Viena ,

În atmosfera Anschluss-ului : **arestarea lui Sigmund Freud , prof. Leovi (premiat Nobel) , bancherul Rotschild** Sinucideri senzaționale : industriașul Reitlinger , economistul Kunwald

(consilier financiar al multor cancelari austrieci) (Cf."Argus" , 18 mart.'38)

■ **Întrevedere Petrescu -Comnen și Silviu Dragomir**

(Cf.J.Ancel, op cit , p.226)

Se simte o **propagandă externă împotriva României** ,privind **anti-semitismul românesc**.

Se lucrează la **Constituția nouă** ; se lucrează la **statutul minorităților** ;

Filderman colaborează cu S.Dragomir ;evreii din Transilvania, fac dificultăți .

Silviu Dragomir consideră de cca **210. 000 capi de familie care trebuie revizuiți** .

Că deja 90.000 au deja cetățenia revizuită .Că , la 15 .000 li s- retras cetățenia ,din următoarele motive : **fără drept de naturalizare ; fără probe și acte** .

Se antcipă că cca 15.000 nu vor mai căpăta cetățenia.

Guvern Miron Cristea - II -

30 mart.1938 - 31 ian 1939

3.)Statistici, anchete : revizuirea cetățeniei evreilor , 18 mai 1938

(Arh. MA E , fond Conferința Păcii, Problema evreească , f. 78- 81)

[LD : din această **neclarificare de situație**, au izvorât ulterior toate **speculațiile statistice** privitoare la **numărul exact al evreilor în momentul declanșării celui de-al doilea războimondial** , și, prin consecință , a **evreilor dispăruți în holocaust** , de care s-ar face vinovată România .

La aceasta , trebuie avut în vedere și faptul că, la încheierea Tratatelor de pace de după primul război mondial, **României i s-a impus luarea în considerație a variantei statistice existente la 1919**

(deci după marea vânzoleală a celor 5 ani de război !) , **și nu cea existentă în 1914** .

La aceasta , adăugându-se **marile bulversări** din cel de-al doilea război mondial - 1940 , pierderea Basarabiei, Bucovinei, Tramsilvaniei de nord-vest ; 1941 -recuperarea lor ; 1944 pierderea lor - și lipsa unor statistici privind soarta evreilor pe timpul anexării sovietice sau maghiare , **s-a ajuns** la acele **cifre controversate sau contestate** , de o parte sau alta .

Aici, spre ex, unul din episoadele privind problema... care , nu întâmplător, a devenit "**piesă de dosar**" în **tratativerile de pace din 1947 !**]

Rezultatele anchetei din 18 mai 1938 cu privire la **revizuirea cetățeniei** , făcută cf **Decretului -Lege nr.169** , din 22 ian.1938 (apărută în .M.Of .nr 18 / 1938)

Decretul-lege a prevăzut două categorii de revizuirii :

- 1) Revizuirea înscrișilor în **listele de naționalități** în provinciile alipite ;
- 2) Revizuirea celor înscriși în **registrele de acordare a drepturilor cetățenești**, cf. Decret-lege nr. 2085 / 1919 , din Vechiul Regat

■ **Concluzii**

■ **Evrei intrați în România după război**

A. Revizuirea . Cereri din Listele de naționalitate /Cereri din Registrul drepturilor

Provincia	Listele	%	Registrul	%	Total	%
I. Moldova	2.854	13	26.850	87	29.704	14,50
II Muntenia	1.665	10	15.101	90	6.766	8,05
III Oltenia	539	45	613	55	1.152	0,56
IV Dobrogea	38	9	361	91	399	0,13
Total Vechi Regat	5.096	10	42.925	90	48.021	

V. Basarabia **48.628** **92** **4.220** **8** **52.848** **25,21**

VI Bucovina **30. 878** **79** **8.281** **21** **39.159** **18,70**

VII Ardealul	30.237	98	607	2	30.844	14,81
VIII Banatul	7.675	99,9	9	-	7.684	3,72
IX Criș.Maram.	28.457	96	1.203	4	29.660	14,32
Total Transilvania	66.569	97,30	1.809	2,70	68.188	-
Provincia	Listele	%	Registrul	%	Total	%
TOTAL ROMÂNIA	151.171	74,50	57.045	25,50	208.216	100

B. Tablou : evreii revizuiți , pe provincii și procente .

Provincia	Capi fam reviz	Membri fam reviz.	Populația /1 iun.1934	Procent / 1.000 locuitori
1. Moldova	29.704	148.520	2.723.667	54 la mie
2. Muntenia	16.766	67.064	4.471.359	15
3. Oltenia	1.152	4.608	1.660.732	1
4. Dobrogea	399	1.596	912.538	1
Total VRegat	48.021	221.788	9.768.296	18 la mie
5. Basarabia	52.848	264.242	3.128.224	81 la mie
6. Bucovina	39.159	195.796	914.941	214 la mie
7. Ardealul	30.844	138.600	3.420.546	23 la mie
8. Banat	7.684	23.061	940.467	25
9. Crișan.Marm	29.660	118.740	1.463.677	80 la mie
Total Transilv.	66.188	280.441	5.824.690	43 la mie
Total România	208.216	280.270	19.646.151	49 la mie

C.) Cereri de revizuire : admise , respinse , soluționate

Provincia	Admise	%	Respinse	%	Soluționate	%
V.Regat	12.118	50,50	11.826	49,50	23.944	100
Transilv.	21.241	57,60	15.765	42,40	37.006	100
Basarabia	15.491	54,90	12.648	45,10	28.149	100
Bucovina	3.372	47,50	3.713	52,30	7.085	100
ROMÂNIA	52.222	54,27	43.962	45,63	96.184	100

Ancheta 18 mai '38

▣ **Concluzii** (f. 81)

Numărul celor rămași definitiv în **Registrul de cetățenie** , până la 1 iunie 1938 , a fost de **26.716 capi de familie** și de **108.864 de membri** , ceea ce reprezintă **doar 25% din evreii revizuibili** .
 / **Cererile de revizuire** au cuprins un număr mare de evrei ;
 / Din cei **cercetați (revizuiți)** , **s-a închis procedura doar la 54 %** din revizuibili ;
 / **Evrei rămași definitiv cetățeni români**
26.716 capi de familie 108.864 membri de familie
 / **Evrei care urmează să fie revizuiți** :
181.500 capi de familie 654.190 membri
 ss dir. statisticii judiciare ,

Vespasian Pella /, ministr.la Haga / '38

▣ **Evrei intrați în România după război**

Într-un Raport, Pella spunea că autoritățile competente din țară, indică nr. de 100 - 150.000 evrei intrați în țară după terminarea războiului. Dar cifra este greu de obținut , lipsind datele exacte .
 Revizuirea cetățeniei / mai'38

4.)Revizuirea cetățeniei evreilor , 1 - 5 iun. '38

(Arh.MAE , Fond Conf.Păcii, Probl Evreească , f. 72)

Ministerul Justiției

Serviciul Statisticii judiciare .

«Tablou Situația celor supuși revizuirii

Provincia	Capi fam.revizuibili	Revizuiți până la 1 iun.'38			
		Capi de fam.	Membri de familie		Total
			Majori	Minori	
Vechiul Regat	49.225	9.983	24.265	5.131	29.396
Transilvania	68.557	10.647	25.675	6.497	32.172
Basarabia	59.207	7.151	21.558	4.797	26.355
Bucovina	43.957	663	1.438	240	1.678
Total România	220.946	28.444	72.936	16.665	89.601

Ministerul de Interne către Ministerul de Externe , 17 iunie '38

(Arh.MAE , Fond 71 / 1920-1944 , Dosare speciale , Vol. 374, f. 43)

Până la 5 iunie 1938 , **au introdus cereri de revizuirea cetățeniei 165.912 evrei** ,

dintre care au fost **admiși 40.858 și respinși 25 .344**

Revizuirea cetățeniei / 1, 5 iun.'38

5.)N.Comnen - R Crutzescu , telegrame :Probl.evreească la Soc.Naț.

(Arh.MAE , fond 71 / 1920 -1944 ,Dosare speciale , vol 374 , f.44)

«Chestiunea evreească în Europa Centrală

20 iun.'38 .Comnen (București) către Crutzescu (Geneva) :

Cu prilejul **ultimei sesiuni a Consil. Soc. Naț** , el a rugat pe **dl Avenol și Abraham**

să studieze chestiunea evreească în Europa Centrală .

din p.d.v. constructiv și să ne informeze **ce sorți de izbândă va avea inițiativa noastră .**

Guvernul României consideră problema de o importanță considerabilă

#Pesimism ptr succesul Conf.de la Evian .

21. iun. '38.Crutzescu către Comnen :

DI Avenol i-a declarat în acea zi că **privește cu simpatie interesul României pentru problema evreească**. Dar , cum a raportat în Memoriul din 13 iunie, **nu este în măsură să comunice un p.d.v.** până nu **se va întâlni cu dl Stoppani de la Varșovia .**

Stoppani a fost însărcinat de secretarul general al Ligii Națiunilor să culegă date și informații din Polonia .Avenol asigură pe Comnen de sprijin.

DI Abraham zice, cu regret , că **nu s-a mai ocupat de problemă ,fiind foarte sceptic în izbânda propunerii .**

El spune că **până nu va fi o țară dornică să primească pe evrei** ,chestiunea nu se poate pune .**El este pesimist și cu Conferința de la Evian .**

Crutzescu /:

«Cercetarea țărilor de emigrare

[LD:prezintă situația precară a organizării colonizării.

În țările din **America de Sud** (Brazilia, Argentina , Paraguay) care care este redusă și anevoioasă .

În **America de Nord** (Canada, Australia, Noua Zeelandă),care este admisă doar pentru evreii ce provin din Marea Britanie și au fonduri.

În **Africa** (Rhodestia, Madagascar, Abisinia) , care ridică mari probleme

În **Siria și Liban** , cu avantaje și respingeri argumentate .

Prezintă situația complicată a colonizării în **Palestina** ;eforturile guvernului britanic pentru a croi o

"Palestină mai mare "

Prezintă poziția diferitelor state europene (Portugalia, Anglia, Italia, Franța,ș.a) fiecare cu o manieră diferită de abordare, cu soluții diferite , cu pasarea (sau amânarea) răspunderilor.

Din toate cele expuse rezultă că , **dacă un stat evreu are șanse să se creeze , " el va lua ființă în Palestina "**

▪Ținta sionismului

Sioniștii văd de pe acum realizată această dorință , dacă vor primi cca 70-80.000emigranți anual .Ei au proiecte care prevăd **cote anuale ,pe țări :**

Polonia -30-35.000 ; Germania -15-20.000;**România -15.000**; alte -10.000

Nimic nu se poate face însă ,până ce proiectul partajului nu va lua ființă , și după aceea se va reglementa chestiunea financiară

Dr.Weizmann ,președ. org . sioniste , este la Londra , unde tratează aceste probleme

▪Întruniri internaționale așteptate

Două întruniri internaționale vor da , poate , pulsul spre această rezolvare

a)3.iul.Copenhaga:Conferința Uniunii Internaționale ptr.Societatea Națiunilor,

Va avea la ordinea zilei -la **cererea Poloniei** - proiectul unei Conferințe Internaționale ptr.**studierea problemei emigrației evrești**

Organizațiile israelite au acceptat , în principiu , ideea, cu următoarele 3 condiții :

- 1) Evreii să se bucure , **în patriile actuale**, de egalitate în drepturi
- 2) Organizațiile evrești să fie reprezentate la Conferință
- 3.Conferința să militeze ptr emigrarea în Palestina

Dacă la Copenhaga lucrurile vor merge bine, se va convoca și cealaltă conferință .

b)6 iul.'38 .Conferința de la Evian

Vor participa reprezentanți din Anglia și SUA , țările de emigrare și cele de imigrare ,organizațiile izraelite Vor discuta , pentru prima dată ,**găsirea unor țări de imigrare pentru evreii din Austria și Germania Conferința este pusă la cale de Roosevelt** și își propune ca , în 4 ani , să rezolve **situația a 40-50.000 refugiați evrei pe an :**

20.000 în SUA, 10 în Palestina , 10 .000 în țările latino-americane , 7.000 ptr refugiații "arieni"

Acest program urma să fie finanțat nu numai de evrei , dar și de o vastă colectivitate în SUA .Se spune că sunt fonduri considerabile.

G.Crutzescu /:

▪ Concluzie: ce este de făcut ?

A.Omul

Dacă vrem ca evreii tineri să părăsească România, va trebui să-i pregătim :

- Să creăm un organism central al Emigrării (ca în Polonia și Japonia)
- Propagandă intensă , cu aspect filo-semit , în rândul evreimii sărace .
- Pregătirea agricolă a lor, prin sporirea școlilor "Hehalutz" , sau similare .

B.Pământul

Posibilitatea de emigrare , afară de Palestina, sunt reduse și îngreunate de atitudinea anti-evrească a țărilor de imigrare .A trebui stabilite contacte cu respectivele țări .

C.Capitalul

Trebuie să știm :câți evrei pot emigra anual, cu ce pregătire , cu ce capital, și care sunt țările de imigrare .Atunci putem cere Soc.Naț. convocarea unei Conf.Internaț.

G.Crutzescu, Geneva,

Este de aceea necesară **colaborarea** autorităților românești cu **organizațiile evreești de emigrare** .Școlile" *Hehalutz* " , **în loc de a fi îngrădite** , **trebuie să sporite** , pentru a se încuraja emigrarea.

Pobl.evreesă la Liga Națiunilor / iun.'38

6 a.)4 iul.'38 .W.Filderman ,

(Cf.**Jean Ancel**, *Documents...* , vol 1, p. 228 -229)

[LD : Nu este specificat ministrul Presupun că lui **Silviu Dragomir** sau lui **Comnen** ... Documentele de sorginte evreesă - pe care eu nu le-am avut la simpozionul de la Ierusalim din 1985 - uneori completează și confirmă p.d.v. oficial românesc, altele sunt în contradicție flagrantă . Din păcate , tema este **nerezolvată istoriografic** și continuă a fi expusă în două variante paralele. De aceea mă simt obligată să dau câteva doc.din vol. Ancel . Acesta doc. are ștampila " *The American Jewish Comitee Library* " , ceea ce înseamnă că Filderman le-a trimis o copie]

București, 4 iul '38 ,

D-le ministru ,

W Filderman / 4 iul .'38

«Legea revizuirii cetățeniei

" Informațiile și reclamațiile primite , numeroasele sesizări dureroase, îl obligă să-i comunice câteva fapte privind **Legea revizuirii cetățeniei evreilor**, care este aplicată [-----] pentru a se lua măsuri de a repara grave injustiții .

" **El speră mult de la gestul făcut de MSRegele**

Ex. cazul lui **Haim Scortzoanu** (Găești) - contingent 1918 - care a făcut războiul până la retragerea în Moldova [1916 / '17] **a fost decorat , dar a neglijat în 1919**

să dea declarația de naturalizare și acum se vede în situația

de a **i se retrage cetățenia** . El a adresat un **Memoriu MSR ,șichestiunea s-a rezolvat**

" Cum am mai spus și cu alte ocazii , țin să precizez că **nici o dată n-am să înțeleg să sprijin frauduloșii , dimpotrivă , eu consider că toți acei ce și-au obținut cetățenia pe căi frauduloase , ilegale, au contribuit la complicarea acestei probleme și trebuie privați de drepturile civice, suportând rigorile legii penale.**

W Filderman / 4 iul .'38

Neconstituționalitatea legii Goga

" Remarc că **noua Constituție a ratificat Legea privind naționalizarea din Vechiul regat** .

Această rectificare conduce la **abrogarea legii privind revizuirea anterioară** [guv.Goga-Cuza]

" Legea revizuirii nu este o lege a revizuirii ci **de anulare de drepturi deja câștigate** .

Aceasta este o problemă gravă , **legea a devenit inaplicabilă , neconstituțională** .

"În fond, spre deosebire de Legea din 1919 privind naturalizarea -

care nu reclama decât o simplă declarație a celui interesat -

spre deosebire de Constituția din 1923 , care a consacrat respectiva lege ,

actuala lege de revizuire [1938] cere prezentarea unor probe foarte greu și scump de procurat [-----] în condițiile în care numeroase arhive s-au distrus, s-au ars.

W Filderman / 4 iul .'38

Greutatea procurării actelor

Pe de altă parte , în cursul primei perioade de aplicare a legii , **accesul la diverse instituții a fost strict interzis solicitatorilor** , încât după căderea guv.Goga , **evreilor trebuie să li se dea noi termene** și posibilități să-și procure dovezile .

" Dar , în parte , prin lipsa de timp, circumstanțele politice și dificultățile inerente , **în procurarea de milioane de acte** , într-un timp atât de scurt , presupun luni de zile pentru evreul ce le caută .**Mulți evrei sunt săraci** și nu-și pot permite să-și procure actele .

Așa se explică de ce nu le- au depus :

[LD în exemplele date de el , din **7531 revizuibili** , au depus acte **2930** , iar **4.601 nu !**]

Arad - 31 din 97	Berești - 31 din 107	Bucecea - 194 din 527
Câmpina - 24 din 116	Bucecea - 194 din 527	Câmpina - 24 din 116
Darabani - 280 din 738	Dorohoi - 360 din 1.110	Fălticeni - 437 din 1.150
Hertza - 135 din 503	Hârlău - 263 din 823	Frumușica (P.N) - 955 din 2.497
Tg.Neamț - 200 din 630	slatina - 20 din 56	

Nu se poate admite , că 33 % din acești evrei , au venit după război !

[LD : dar de ce nu se poate admite , având în vedere **marile convulsii geo-politice din zonă ?!**

Cu atât mai mult cu cât Filderman nu dă exemple de evrei cu acte frauduloase !]

W Filderman / 4 iul . '38

Respingeri discriminatorii la cetățenie

a) de ce ... " micile mame " nu pot depune atestatul ?

b) de ce ...**copiii din părinți decedați** , deși au acte și Codul civil le atestă filiația ?

c.) de ce... **văduvele de război**, obligate să depună carnetul de pensie ?

d.) de ce ... nu este suficientă **proba serviciului militar** , și se mai cere și actul de naștere ?

e.) de ce ... dacă are **proba că nu este " străin "** , nu i se elberează certificatul ?

f.) de ce ... la unii se cere și **numele tatălui** ?

[**Înșiră o serie de exemple flagrante : diferență de o literă, de o inițială , neglijarea înscrierii în Liste sau Registru în 1919**]

W Filderman / 4 iul . '38

Consecințele legii pentru respinși

Conform unei Circulare - al cărui rezumat a apărut în presă - rezultă că

toți desnaționalizații [respinși la revizuire] vor fi considerați străini ,

dar că li se vor acorda unele facilități acelor ce domiciliau în țară înainte de 1916 [-----]

Administrația municipală a orașului Cernăuți a invitat printr-o Circulară ,

pe toți **evreii desnaționalizați , să-și lichideze în 14 zile afacerile .**

Altfel , **magazinele lor vor fi închise de poliție !**

W.Filderman / 4 iul.'38

6.b)7 iul.'38 W.Filderman,Memoriu /statistică : evrei fără cetățenie /

(J.Ancel, Documents Vol 1, pag. 235 -238)

[LD : Statistica lui Filderman este hazardată , aleatorie .Pe acest gen de statistică s-a ajuns la **paradoxul care indică decimarea evreilor din România într-un număr ce nu mai justifică supraviețuirea lor după război.**

Ce vreau să spun ? Că , **dacă pentru momentul 1938** , la revizuirea cetățeniei ,

interesul evreilor era să minimizeze amploarea elementului evreesc existent ,

după război, pentru a-și măsura **prețul uman al holocaustului** ,interesul lor a fost **să maximizeze acest număr.**

Pentru că , altfel, nu puteau să pună în responsabilitatea României ,**mai mulți evrei decât recunoșteau că existau în 1938 !**

Din această judecată dilematică , istoricii români și evrei nu pot ieși ,decât apropiindu-se cât mai mult de spiritul adevărului] .

W Filderman / 7 iul. '38

▣Probleme demografice controversate

1.Se afirmă , în general,**că în România sunt 2-3 milioane de evrei ;**

Dintre ei, peste **1 milion de refugiați** ; Dintre refugiați, **o parte n-ar fi părăsit țara ,**

deși li se permisese să stea cu titlu provizoriu ,iar o parte au emigrat ilegal.

În realitate, **nu există în România mai mult de 758.000 evrei** , în care sunt incluși și

refugiații și cei veniți ilegal
W Filderman / 7 iul. '38

/Recensământul din 1930+ sporul demografic

Recensământul indică , după confesiunea mozaică ,4,2 % evrei ,**ceea ce nu depășește 758.000 de persoane**

2. Se reproșează curent evreilor că sunt foarte prolifici .

Statisticile **noilor născuți** , indică o cifră de **cca 10.000 (în '34) , 10.000 (în '35)**

Statisticile **morților** ,pentru aceeași perioadă ,**indică 9.178 ('34) , 10.182 ('35)**

De aici **se poate vorbi de un ascendent de 1.4002 ('34) și 1.150 ('35) .**

W Filderman / 7 iul. '38

/Sporul refugiaților

3. Se pretinde , de asemenea că **mii de evrei au intrat fraudulos în țară.**

Ziarul "*Universul*" a scris că ,după instaurarea regimului rasist în Germania ,
150.000 evreii germani au intrat în România .

În statisticile oficiale ei nu apar.

a) că nr. unguilor germanilor ,etc. a cetățenilor români repatriați ,depășește pe cel al cetățenilor de aceeași origine expatriați ;în timp ce al evreilor cetățeni români expatriați , este mai mare decât al evreilor repatriați .

Aceasta se poate verifica **în toate continentele unde există numeroși coloniști evrei originari din România .**

b.)că **nr total al străinilor emigrați** în perioada 1931 -1938 ,este mult mai mare decât al celor imigrați .

Filderman / 7 iul.'38

7.)Conf. de la Evian , 6-15 iul.'38

▫ 6-15 iul.'38 N.Comnen - R.Cruzescu ,corespondență .

(Arh. MAE , fond 71, vol 374 ,)

[LD : încerc să abordez chestiunea cu **luciditate și răspundere** - cum cred că o abordau diplomații români - gândindu-mă la **'costul " tragic cu care au plătit contemporanii miopia, egoismul, prejudecățile, temporizarea , inerția , neputința, ipocrizia** ,care s-au manifestat în această direcție.Așa văd eu problema.

În **istoriografiile paralele** ,optica continuă să fie **disjunctivă și etichetată cu particolele** devenite **simboluri doctrinare :filosemite și antisemite .**

Chiar dacă **inițiativa tardivă a colonizării evreilor**,s- a adăugat la șirul **eșecurilor** în materie,ea nu poate fi ignorată .**Cine au fost realii vinovați ai nerezolvării acestei probleme** până în ajunul izbucnirii războiului ?

În context ,care a fost poziția României ?]

3. iul.'38

▫Conferința de la Evian-inițiativa americană

Revista "*Informations de Palestine*" prezintă inițiativa **Conferinței de la Evian- les - Bains interguvernamentală** - la inițiativa SUA - cu scopul de a se ocupa de **organizarea unui ajutor efectiv pentru victimele politicii brutale a celui de-al III-lea Reich ,în mare majoritate evrei .** Nu numai evrei din Germania și Austria ,dar **și cei din Europa răsăriteană și centrală , fac față unor presiuni și persecuții .**

Revista publică statistici cu populația evreească din diferite țări .

Pentru România , sunt date cifre din **recensământul din 1930 : 758.226 (4,2 %)**

/Instrucțiunile lui Comnen către Cruzescu / 8 iul.'38 /

Teza românească :colonizarea evreilor

Să insiste în întrevederi ca **lumea să se ocupe de toți evreii ,nu numai de cei din Germania .** "Cunoașteți **teza noastră** ,că **numai o decongestionare masivă a elementului evreesc a Țărilor din Europa Centrală , ar putea readuce liniștea și evita** **nouă recrudescențe a mișcării antisemite** , ce se accentuează pe zi ce trece " [-----]

România este gata a participa la **o conferință internațională** care ar căuta **o soluțiune de ansamblu a acestei probleme** , fiind dispusă a **face serioase sacrificii pentru a ușura colonizarea evreilor** în țări unde se găsesc încă **enorme teritorii vacante și bogății neexploatate "**

Vorbește de ex. de **Rhodezia** , care ar fi oferit **suprafețe și condiții**.

/Cruzescu către Comnen / 14- 15 iul.'38 /

Teza Condehove : Palestina + Rhodezia

[LD : **contele Candehove** a distribuit la conferință un **Memorandum** , pledând pentru **colonizarea evreilor în Rhodezia**]

/Invitat la un dîneu la Palairêt ,**Cruzescu** s-a întretînut cu **contele Condehove** .

Kalergi (care a făcut o **anchetă și propagandă la Londra** privind **colonizarea evreilor în Rhodezia**)El i-a spus că **așezarea evreilor în Africa** , în **granițele Imperiului Britanic** , **cu concursul viitorului stat Palestinian** , ar fi **adevărată soluție a problemei evreești** .

Aceasta ar trebui să se facă prin **colaborarea cu Germania, Polonia, Ungaria și România** , și **ar duce la slăbirea mișcărilor antisemite** din respectivele țări .

Disensiuni evreești

Sioniștii sunt conștienți că Palestina este mică .**Rhodezia** ar fi o completare , **nu o substituire a ideii Palestinei** .Astfel **s-ar putea uni și activitatea tuturor evreilor** - sioniști și antisioniști - și nu ar mai apare problemele de asimilare sau emigrare .

Nu Palestina sau Rhodezia, ci Palestina și Rhodezia .

Decizie indecisă

La 15 iulie , **conferința s-a încheiat** .La 3 august se vor întîlni , din nou , la Londra .

Delegația franceză a promis să **comunique la Quai d'Orsay** , **punctul de vedere românesc** , dar impresia este că **Ministerul francez este foarte rezervat**.

Cruzescu către Comnen

Țări de emigrare pentru evrei

Încurajarea organizațiilor evreești de emigrare .

Este de aceea necesară **colaborarea autorităților românești cu organizațiile evreești de emigrare** .

Școlile "Hahalutz " , în loc să fie îngrădite , trebuie sporite , pentru a încuraja emigrarea .

În acest scop , Ministerul Muncii trebuie să-și organizeze bine acest departament

Cercetarea țărilor de emigrare

În afară de Palestina ,

În America de Sud . Se ocupă " **Jewish Colonization Association** " (JCA) ,

a făcut **colonizări de succes în Argentina** ,

o **acțiune reușită în Paraguay** (în 1936 , refugiații evreii din Saare)

și acum încearcă ceva în **Brazilia**.

JCA are un fond filantropic însemnat , dar **emigrarea în aceste țări este redusă și anevoioasă** **Canada, Australia, Noua Zeelandă** .

În aceste domínioane , **emigrația este interzisă**.

Este rezervată **numai** pentru **cei ce provin din Marea Britanie** ,

Rhodezia . Emigrația evreească este oprită .

Madagascar - O colonizare masivă nu este cu putință , deoarece nu sunt pământuri fertile (Cf. răspunsului dat cererilor evreilor polonezi de către fostul guvernator al Madagascarului , Marcel Olivier)

Abisinia (Etiopia) La 17 febr. 1938 , agenția italiană "**Informazione diplomatica**" a precizat că **cercurile italiene responsabile socotesc că problema evreească universală se poate rezolva numai prin crearea unui stat evreesc , dar nu numai în Palestina .**

Francezii și-au pus întrebarea dacă **Ducele** nu ar vrea să dea o parte din Abisinia ! La 17 mai 1938, "**Informazione diplomatica**" , vorbește de negocieri italo-evrești , la care "**s-ar fi conchis**" că **patria ancestrală a evreilor - Palestina - nu este singura indicată pentru un stat evreesc .**

Un astfel de document , emanând de la cercuri evrești importante , "**ar fi fost adresată**" la Roma, spre a obține pentru **evreii din Germania, Polonia, România , Ungaria , un nou cămin independent în Africa Orientală** , deoarece sionismul și colonizarea evreilor în Palestina , au dat greș .

" Se pare " că **autoritățile italiene nu și-au spus cuvântul .**

De la "**Agenția Evreească pentru Palestina**" " i s-a spus " că **o atare cerere** a fost adresată de **o organizație evreească minoră** , și că Italia "ar fi răspuns NU " , pentru **un stat evreesc între hotarele imperiului italian .**

Siria , Libanul . " Pare " bună , pentru vecinătatea cu Palestina.

Însăși guvernul francez a declarat (**Raport** către Liga Națiunilor , 1925) , că după împărțirea marilor terenuri în loturi , **vor rămâne mari terenuri de colonizare .**

Atât **Siria** , cât și **Libanul**, au mai cunoscut **o experiență de emigrare masivă** după primul război mondial, cu **creștinii** , în majoritate **armeni** , din **Anatolia** .

Totuși ... și **Siria și Libanul** manifestă o **serioasă prevenție față de emigrarea evreească** , deși au văzut **fericitele rezultate din Palestina**.

Dar există serioase forțe de opoziție, grele condiții pentru acceptarea emigrării (capitaluri mari !)

Palestina . Nimeni nu se mai îndoește că **colonizarea evreilor în Palestina a fost un succes și că sionismul a reperat , acolo, o victorie.** Dar :

a) **Suprafața pământului e limitată .**

b) există o **rea-voință a puterii mandatare .**

Guvernul britanic speră ca **atmosfera să se îmbunătățească în Palestina**, după acordul anglo -italian .

Lipsa de teren arabil în Palestina este adevărată , deoarece Comisia Regală (**Comisia " Peel"** , 1937) **a propus o suprafață prea mică .**

O Palestină mai mare , însă, cum au cerut sioniștii , dacă va fi acordată de noua Comisie tehnică (creată în 1938) ,

atunci vor mai putea să se așeze 2-3 milioane de evrei ,

și atunci problema evreească ar fi , în cea mai mare parte , rezolvată .

Ministrul Coloniilor, **Mac Donald**, este **dinamic și hotărât decât predecesorul** (Homby -Gore)

De vreo săptămână, o **Comisie de experți lucrează** ... și , probabil, în oct.'38 ,

Societatea Națiunilor va putea lua în studiu propunerea britanică la începutul anului 1939 .

Toate semnele sunt că "**mica Palestină**" **se va mări** ,

probabil **va primi și Noul Ierusalim** (orașul curat evreu ridicat în afara zidurilor Cetății)

și că **sudul Palestinei va rămâne Marii Britanii** (și nu va fi înglobat Transiordaniei)

" Acest sud al Palestinei - **Negebul** - are o suprafață de **11.000 kmp**,

și este **de trei ori mai mare ca statul Palestinei** , propus în partaj .

Astăzi pustiu, Negebul a fost sub romani înfloritor, fertil, cu orașe bogate .

Dacă se vor face irigații , el va reînvia.

Comnen, Crutzescu / 14-15 iul. 38

8)dr.W.Filderman, Memoriu ,Legea ptr revizuirea cetățeniei ,16 iul. '38

(Cf. J..Ancel, *Documents* ,vol 1, pag. 244-246)

[LD : nu știu cărui ministrului-a fost adresată dar textul, în l.franceză, este de la "The American Jewish Comitee Library "]
Filderman / 16 iul.'38

#Aplicarea legii : mari abuzuri

În legătură cu legea ptr. revizuirea cetățeniei , își permite să atragă atenția asupra unor **fapte excepționale de revizuirii din Bucovina și Transilvania .**

Din surse f. sigure, **75-80% din cererile de revizuire din Bucovina ,au fost respinse ,** deși este recunoscut unanim că **o numeroasă populație evreească trăia în aceste regiuni cu sute de ani înainte de 1916 .** În orice caz, **nu se poate pretinde că 75-80 % din locuitorii evrei au emigrat în Bucovina și Transilvania după război .**

Chestiuni de ordin procedural :

/Erorile de la prima instanță **nu pot fi raportate la instanțe superioare** (art. 12)

/Fără să țină seama de hotărârile instanței, diverse **instituții și corporații** (ex.CAM) **au anulat autorizațiile de debitanți ale evreilor** ;

Instanțele judiciare din diverse orașe (Galați, Botoșani, Iași) , invocă motivul pentru **a nu permite avocaților evrei să-și exercite profesia .** [-----]

/ S-a hotărât **radierea** celor care nu dovedesc că locuiau la 1 dec.'18 în România, iar **Poliția refuză să le elibereze dovezi** , motivând că actele din '22 , au fost distruse.

/S-a ordonat **radierea din registre** , în comune unde **primarii au distrus arhivele** în care **erau menționate indigenatele** (1898, 1900 , 1910) etc etc etc ...

Filderman/ 16 iul.'38

9)Apelul lui Poncins și Batault ,22 aug.'38

(Arh.MAE , fond 71, vol. 374 , f. 115 -116)

▫Institut Internațional ptr. Studiul problemei evreești

22 iul.'38: Președ. Consil. de Miniștri , **patriarhul Miron Cristea** , a primit **un Apel** , semnat de **vicontele Leon de Poncins și Georges Batault** , în vederea creării unui **Institut ptr. studiul problemei evreești** , având ca sediu revista internațională **Contre Révolution** din Paris.

În Apel se vorbea despre **dorința de a evita procedeele violente , pentru a crea o atmosferă calmă , senină .**

Miron Cristea cere **relații lui Cesianu** (ministr. României la Paris) despre persoane, apel și revistă .

Cesianu - îi răspunde că **a solicitat relații de la MAf.Str. din Paris** , care i-a răspuns **că nu cunoaște un atare Comitet.**

▫Adresa Asociației Evreești "Contre Revolution"

La 4 august '38, **Miron Cristea** a primit o nouă **Adresă** de la **Asociația Evreească Contre Révolution**. Dat fiind importanța problemei pentru noi, **suntem obligați să profităm de orice prilej care ne-ar putea ajuta .**

MAf.Str. francez, **ne-a dat informații foarte vagi .**

10.)dr.W.Filderman, Memoriu 26 iul.'38

(Cf. J..Ancel, Documents ,vol 1, pag. 242-243)

[LD:cred că l-am găsit și eu la Arhive, dar mi s-a părut atât de "puricat" în orice ,încât ...]

▫ Manuale cu accente antisemite

Cu privire la **monopolul manualelor didactice** și a distribuirii premiilor școlare atrage atenția că există manuale sau cărți de premiere, care , prin conținutul lor, **propagă ura contra evreilor .**

Ex. **manualul de L.română** (Gh.Loghin) este o povestire a lui IABasarabescu **care evocă omorul ritual** :<[...]**Soarele cade pe un vechi tablou litografiat ,pe care se vede un rabin ["haham"**

] torturând un băețel atârnat pe o tavă în care picură sângele .Jos este scris de mână "Crima lui Tisza Eszlar" >

Ex.În cartea de **Drept administrativ și constituțional**, a lui Teișanu și Nicolescu , **se dublează sau se triplează numărul evreilor** (1.500.000 !) **și se micșorează nr. ungarilor** (800.000) **și germanilor**(600.000), **pentru a da o imagine falsă a compoziției etnice a statului**

Ex.Se dau ,uneori, ca premii , **cărți antisemite provenind de la G de F.**, care , deși desființată, **fosta sa editură " Sfarmă Piatră "** le distribuie școlilor

11.)Centre de pregătire ptr.evrei în vederea emigrării

(Arh.MAE , fond 71, vol. 374 ,f 111)

Direcția Generală a Poliției,Poliția de Siguranță ,Serviciul Informații, către M..Afacerilor Străine

▫Răspuns la Adresa nr. 35.993 /1938 Ministerului de Externe

"Problema emigrației și colonizării evreilor , în ce privește România , **a stat în atenția Departamentului.**

Cele două organizații evreești - sionistă și nesionistă - au fost autorizate să organizeze câte 4 centre de pregătire agricolă și tehnică pentru tineret , în vederea emigrării în Palestina .

Li s-a aprobat să predea, la sediile lor , cursuri de l.ebraică și engleză ,istoria sionismului , probleme economice și geografice ale Palestinei .

12.) 21-23 aug.'38.Eșecul Acordului de la Bled (Mica Înțelegere + Ungaria)

(Arh.MAE , Fond 71, vol. 374, f.130-135)

[**LD :din șirul bunelor intenții - dar și a eșecurilor- statelor din Mica Înțelegere , face parte și această conferință . Atât problema statului minorităților , cât și problema evreească , rămân în suspensie. "Acordul" de la Munchen va pecetlui aceste eșecuri .]**

Vezi context: fișier Politică externă VIII

Publicarea **Statutului minorităților** la București (aug.'38) , **intervențiile** guvernului englez și francez la Budapesta, **au relansat negocierile dintre Ungaria și statele Micii Înțelegeri .**

La Bled , se ajunsese la **un acord între Ungaria**, pe de o parte, **Iugoslavia și România**, pe de altă parte , dar **nu și între Ungaria și Cehoslovacia.**

Ori **problema minorităților era problema nr 1** , între acestea .

Din această cauză, **România și Iugoslavia , solidare cu Cehia,**

au refuzat să semneze acordul , prin care **Ungaria voise să izoleze Cehoslovacia .**

[-----]

În procesul verbal al **Conferinței de la Bled** , la punctul 12, **figura și Chestiunea israelită .**

Ministrul Comnen a expus importanța și gravitatea chestiunii , a informat partenerii că această chestiune **nu poate fi reglată decât printr-o acțiune internațională concertată .**

Consiliul Permanent a decis ca guvernele român și ceh să se ocupe special de problemă , și să țină la curent Iugoslavia. Printr-o telegramă adresată patriarhului Miron,

Comnen a comunicat această hotărâre.

Conferința de la Bled / 21 -23 aug.'38

13.)Liga Națiunilor : România pune în discuție problema evreească , sept.-nov.'38

(Arh.MAE , Fond Conferința Păcii , Problema evreească , f. 145 -146)

Fond 71, vol. 374 , f. 134)

În mai și sept. '38 , **N.Comnen** a deschis discuția **despre problema evreească** la Liga Națiunilor .

Cu prilejul călătoriei în străinătate (nov.'38) , **regele Carol** a prezentat situația evreilor din România și **intenția guvernului de a rezolva această chestiune.**

M.Cretzianu , la Geneva , la a 19-a sesiune (21 sept.) declară că guvernul său se interesează deosebit de **chestiunea emigrării evreilor în Palestina** și speră că va fi posibil să se rezolve într-un viitor apropiat , **o emigrare evreească normală** , găsiindu-se astfel **soluția definitivă și completă a problemei evrești** .
(Soc.Naț, *Journal de la 19-eme sesion* , nr 9 , 21 sept.'38)

14.)Situția revizuirii cetățeniei evreilor , oct.'38

(Arh.MAE ; Fond Conferința Păcii, Problema evreească , 9 nov.'38)

a) **Au fost supuși revizuirii 220.946 capi de familie** ,
care înseamnă **cca 738.407 membri** , din care :

Vechiul Regat ...	157.520
Transilvania ...	219.382
Basarabia ...	194.545
Bucovina ...	166.960

Această situație este definitivă , față de situația provizorie din **iul.'38** , când **fuseseră revizuiți 208.215 capi de familie**.

b) Dintre aceștia, până la 1 iun.'38, au fost **revizuiți definitiv** , prin închiderea procedurii de revizuire, **28.444 capi de familie** , cu **89.601 membri**

c) Așa cum rezultă din comunicările comunelor și parchetelor, s-au găsit că **nu fac dovada cetățeniei române și nici nu au fost supuși revizuirii** , **-deci sunt clandestini - 24.906 capi de familie** , cu **62.946 membri** .

Revizuirea cetățeniei / oct.'38

15.)Problema refugiaților evrei din Europa , 25 nov.'38

(**Pacificus** [**C.Titel Petrescu**] "**Lumea Nouă** " , an XXXI , nr. 26 , 27 nov.'38)

[**LD : contextul : era anunțată vizita lui Chamberlain și Halifax la Paris**]

Nu era exclus să se discute și **chestiunea evreească** .

Anglia a luat inițiativa **unei Conferințe la Londra** , cu participarea celor interesați (inclusiv arabi și evrei) **privind partajul Palestinei** .

Dar marea problemă evreească nu poate fi soluționată așa .

În Europa sunt cel puțin **3 milioane de evrei** care **ar vrea să emigreze definitiv** .

În Palestina , deocamdată, sunt **500.000 evrei** . **Palestina nu prea poate să-i primească** , fără a se agrava **tensiunea arabo-evreească** .

De aceea se discută **posibilitatea colonizării evreilor refugiați în Madagascar, Uganda, Angola** " Problema are o profundă latură umană și va trebui soluționată curând , pentru că dacă **istoria ne-a transmis legenda < jidovului rătăcitor >** , omenirea sensibilă nu poate îndura la infinit **tragedia milioaneilor de evrei rătăcitori** "

C.Titel -Petrescu / 25 nov.'38

16.)George Alexeanu (rezident regal Suceava), aplicarea legii administrative, 1 dec.'38

/ Decizie : **interzicerea I.idiș** în locurile publice ; obligația de a vorbi românește /

/ **interzicerea de a ocupa funcții publice** pentru evreii care au pierdut cetățenia /

(J.Ancel , *Documents ...* , vol I , pag. 248)

[**LD : nu am un document asemănător pentru confirmare . Îl iau cu rezervele de rigoare**]

α.Deciziune ,1 dec.1938

Noi, **George Alexeanu** , rezident regal al Ținutului Suceava, văzând **art. 63** din **Legea administrativă** , văzând că în unele **județe din ținutul Sucevei** , populația evreească este mai numeroasă ; s-au semnalat **incendii la fabricile și casele evrești** . În vederea prevenirii lor , apărării avutului public ,

asigurării liniștii și ordinii publice .

Decidem :

Obligativitatea l.române

Art. I . Cu începere de la 1 dec.1938 , **se interzice populației evreești** din Ținutul Suceava de a vorbi în magazine, ateliere , fabrici , bănci, birouri profesionale , întreprinderi , etc , **altă limbă decât limba română** . [-----]

Condiționarea acordării cetățeniei

Art. III . **Evreii care vor continua să vorbească** pe stradă și în locurile publice altă limbă decât limba română, **vor dovedi că nu sunt cetățeni români** și nu vor beneficia de cetățenie românească .

Art. IV . **Evreii care și-au pierdut cetățenia nu au dreptul să ocupe un post** în întreprinderile publice sau private [-----] etc etc ..

Decizie Alexeanu / 1 dec.'38

17.)Protest evreesc,contra interdicției folosirii l.idiș , ? 1938

(J.Ancel , *Documents ...* , vol I , pag. 249)

Memoriul scriitori și publiciști evrei

D-le ministru [de Interne]

Subscrișii scriitori și publiciști , luând la cunoștință de măsurile luate în orașul Bălți și alte **târguri basarabene împotriva libertății limbii populare idiș,solicităm ridicarea acestor măsuri .**

În limba idiș - vorbită de câteva sute de mii de evrei din țări - **se dezvoltă pașnic cultura maselor evreești** , exprimată prin **presă , editură, teatru , biblioteci , cercuri culturale etc.** , în deplină armonie cu l. română .

Semează : **W .Savill , Barbu Lăzăreanu , S Podoleanu , I.Groper , Marius Mircu , Liviu Deleanu , Ury Bernador , I.Peltz , A.Toma , Alex. Luca , M.Altman** , și alte nume indescifrabile

Memoriu publiciștilor evrei / ? dec. '38

18.a)21-23 aug.'38.**Acordul de la Bled** ,Cons.Perm.al Miciei Înțelegeri 21-23 aug.'38

(Arh.MAE , Fond 71, vol. 374, f.130-135)

[**LD :din șirul bunelor intenții - dar și a eșecurilor-statelor din Mica Înțelegere ,face parte și această conferință .Atât problema statutului minorităților , cât și problema evreească ,rămân în suspensie."**Acordul"de la Munchen va pecetlui aceste eșecuri .

De altfel toate aceste construcții pacifiste ,cu pacte de neagresiune,au fost spulberate în conjunctura geopolitică de sfârșit de deceniu .]

Pct.12:chestiunea israelită

În **Procesul verbal** al Conferinței de la Bled , la **punctul 12**, figura și **Chestiunea israelită** .

Ministrul Comnen a expus importanța și gravitatea chestiunii , a informat partenerii că această chestiune nu poate fi reglată **decât printr-o acțiune internațională concertată** .

Consiliul Permanent a decis ca **guvernele român și ceh să se ocupe special de problemă** și **să țină la curent Iugoslavia**.

Printr-o telegramă adresată patriarhului Miron, Comnen a comunicat această hotărâre.

Conferința de la Bled / 21 -23 aug.'38

18.b.)N.Comnen către Legațiile din Londra ,Paris, Roma, Washington,2 dec.'38

(Arh. MAE, fond 71, vol. 374, f. 152)

▣Eforturile Poloniei și României

/ necesitatea rezolvării problemei evreești / crearea unui **stat evreesc** /

[LD : nu cunosc cum este taxată **stăruința** aceasta a României pentru rezolvarea problemei evreești . Dar ea este **constantă , perseverentă și insistentă** . În pofida posibilei taxări de țară " antisemită" , prin aparenta dorință de a se descotorosi de evrei , există acest **strigăt de alarmă** care , dacă ar fi fost ascultat , **ar fi scutit pe evrei de holocaust** ,iar **popoarele din zonă nu ar fi fost blamate , pe veci, de genocid.**

Adevăratele vinovate sunt Marile Puteri, Marile Democrații ,cum bine menționează diplomatul român .]

Să se comunice respectivelor guverne :

În nenumărate rânduri , **guvernul român și polonez au atras atenția guvernelor și opiniei publice internaționale** asupra **gravității problemei evreești în Europa centrală și orientală .**

În calitate de **membă a Societății Națiunilor** , în sesiunile din ianuarie, mai , sept.1938 , **România a cerut insistent căutarea unei soluții radicale .**

#Marile democrații -întârzie măsurile

Cu toate asigurările primite, din nefericire , **măsurile întârzie.**

"Marile democrații , cele mai **bogate în teritorii vacante și capitaluri** ,

se mărginesc să compătăimească pe evrei și să dojenească pe creștini ,

fără a căuta , însă, singura , **adevărata soluțiune : crearea unui STAT EVREESC**

pe baza unui **plan vast , studiat și pregătit** în mod serios de statele interesate ,
cu concursul grupurilor evreești internaționale " [-----]

"Valul de antisemitism ce s-a abătut de curând din nou asupra lumii ,

se întinde , amenințând pacea și ordinea socială . " [-----]

"România atrage atenția statelor civilizate , Marilor Puteri, cerând stăruitor ,
să se ia o inițiativă concretă , până nu este prea târziu . "

-Zamfirescu / **Legatia din Roma / 6 dec.'38**

A transmis și a făcut demersul cerut la Ciano . **Ciano i-a răspuns :**

1.Mulțumește de comunicare , dar **nu poate răspunde repede** .

Consideră inițiativa României interesantă și îndreptățită .

2. Cere un scurt **Pro-memoria** , și apoi va comunica p.d.v. al guvernului Italian, conștient de gravitatea internațională a problemei pentru România și Polonia .

-Ghika / **Legatia din Londra / 6 dec.'38**

A comunicat Foreign Office-ului conținutul notei .Directorul politic și funcționarii de legătură cu Comitetul Interguvernamental pentru refugiați mi-au spus că , **deocamdată , ei se ocupă numai de refugiații din Germania** . După " absorbirea " refugiaților din Germania, **soluția va putea fi aplicată și pentru evreii din Europa răsăriteană .**

-Radu Irimescu / **Washington / 7 dec.'38**

A avut o întrevvedere cu **Sumner Welles** (subsecretar de stat) , care , în lipsa lui Cordell Hull , deține respectiva atribuție. I-am spus că **singura soluție este crearea unui stat evreesc** - de ex. în Tanganica , cum s-a exprimat curând Cordell Hull .

Welles l-a vorbit de acțiunea uv. SUA la Evian, mai curând la Londra .

Welles a ținut să exprime " mulțumirile gov. american față de gov. român

pentru **atitudinea tolerantă și binevoitoare arătată în ultimul timp față de evrei** ,

în așteptarea unei **rezolvări radicale a chestiunii "**

El roagă **România să continue această acțiune .**

-R.B.Skyilstad către Cruțescu / **Liga Națiunilor , Geneva, 13 dec.'38**

Îl informează că Comitetul Consiliului care a examinat petițiile relative la **situația minorităților din România**, s-a reunit la **27 sept.'38**. Comitetul a luat notă de **Decretul român** din 3 august '38, privind **reglementarea și statutul de funcționare** al **Comisariatului General pentru Minorități**, condus de Silviu Dragomir.

" **Comitetul este foarte fericit să constate că, grație bunăvoinței manifestate de guvernul regal al României**, situația este considerabil ameliorată față de ultima întâlnire, și-și exprimă **speranța că guvernul român își va intensifica eforturile** pentru a găsi **o soluție echitabilă a problemelor legate de petițiile respective**.

Comitetul a examinat situația cu privire la **revizuirea cetățeniei** și a luat notă de **seriozitatea, atenția și caracterul liberal în care a fost tratată problema** " ss R.B. Skylstad

-Legăția din Țările de Jos / Haga / 13 dec.

Țările de Jos au luat măsuri și **au primit evrei refugiați**.

Le este milă de evrei, dar **nu pot deschide frontierele pentru 7-800.000 evrei**

-Gr.Niculescu -Buzești / Stocholm / 14 dec.'38

A comunicat conținutul Notei. **Sandler** a luat act și este **de acord cu gravitatea problemei**. **Suedia nu poate, însă, să colaboreze la realizarea soluției române**, pentru că nu are mijloace. **A fost rezervat față de ideea realizării unui stat evreesc și este sceptic.**

-Popescu -Pașcani / Moscova / 14 dec.'38

A vorbit cu **Potemkin care a luat act** și va transmite mai departe nota.

A întrebat **dacă există o colaborare româno-polonă**

[**Comnen va transmite Moscovei că nu există o acțiune comună**]

-R.Bossy / Budapesta / 16 dec.'38

A fost primit de noul ministru de Externe, **Csaky**, care i-a spus că îl așteaptă pe Ciano și că se pregătește să plece la Berlin. **Bossy i-a sugerat o acțiune paralelă privind soluționarea problemei evreești**. Csaky i-a spus că **dacă polonezii împărtășesc p.d.v. românesc, vor colabora și ungurii**.

[**Comnen i-a transmis lui Bossy că guvernul polon este de acord cu propunerea României**]

-Al Telemaque / Ankara / 23 dec.'38

A remis **Nota** privind **propunerile româno-polone** în chestiunea evreească lui **Sarac~oglu**. **"...I-am arătat că acest demers al guvernului român nu este conceput în ideea luptei de rasă, nici dintr-un sentiment de ură sau persecuție pentru elementul evreesc, ci este izvorât dintr-o mare și firească necesitate de apărare a elementului național, care se află în primejdie în urma năvălirii ce a dat-o asupra țării noastre toți evreii cari au fost nevoiți de douăzeci de ani încoace să părăsească Rusia Sovietică, Germania, și acum în urmă, Austria, după Anschluss."**

Sarac~oglu l-a asigurat de **înțelegere și sprijin** pe plan extern.

-R.Franasovici / Varșovia / ? dec.'38

În urma dorinței lui **Beck**, a luat **contact cu Wagner** (sub-director la MAE), fost **observator la Polonia la Evian**. Wagner are impresia că **Conferința nu a dat rezultate, nici pentru evreii din Germania**. **Toate statele de imigrare au prezentat scuze, explicații etc etc ... de ce nu pot primi evrei.**

Contele Potocki (ambasadorul Poloniei la Washington) , spune că **Roosevelt este dispus să sprijine soluționarea problemei evreilor din Polonia** (Chestiunea are substrat electoral)

Guvernul polon este nemulțumit de atitudinea Angliei privind emigrarea în Palestina

și de aceea vrea să preseze .

Demersul României ptr. rezolvarea chest. Evreești / 5 - 7 dec.'38

19.) dr.W .Filderman , Memoriu către Armand Călinescu , 21 dec.'38

/ iluzia nerealizabilă a evacuării evreilor / starea de spirit / consecințe /

(J. Ancel, Documents ... , vol 1, pag.251-254)

[LD : cunosc foarte bine perioada . Mi-au trecut multe documente prin mână . Am citit atâta presă . Nu am găsit ceea ce afirmă Filderman decât ... în presa extremistă de dreapta , dar nu în actele guvernului și în opinia publică românească . Ceea ce spune Filderman se va întâmpla , după 1940 . Filderman nu citează pe nimeni care îi apără !]

[LD : Era atât de confidențial încât este varianta în l. franceză , probabil transmisă forurilor internaționale evreești . Traducere liberă LD]

Dr.W Filderman , avocat , str.Sfinții Apostoli, 16

Foarte confidențial . Remis ministrului de Interne **Armand Călinescu** , București, 21 dec.'38

▣ **Chestiunea evreească soluționată**

O înaltă datorie civică mă obligă să **vă atrag atenția** și bunăvoința dvs privind **necesitatea urgentă de a pune capăt campaniei antisemite** fără precedent , desfășurată de presă - chiar și în cea oficială - **de a pune capăt proclamațiilor fără sens , a măsurilor ilegale sau administrative luate în viitor împotriva evreilor , și asupra necesității , de asemeni imperioase , de a declara chestiunea evreească definitiv soluționată , prin legea revizuirii și alte măsuri .**

Dacă, dimpotrivă , se va continua să se ofere populației române **iluzia nerealizabilă de evacuare a 150.000 de evrei în timp de trei ani , se va avea o stare de spirit care va amenința nu numai ordinea publică ci și economia națională .**
Filderman / 21 dec.'38

▣ **Rasismul german și italian**

Presa trâmbețează toate măsurile barbare luate de guvernele rasiste , **dar nu remarcă indignarea și revolta din opinia publică mondială .** Este evident că nu există o lume fără Europa și că nu există Europa decât cu **Germania și Italia** , dar **faptul că două țări au revenit la barbarie** este mai puțin important decât că tot **restul lumii civilizate , șefii bisericilor creștine** însăși, **protestează contra celor două țări .** Se crează astfel o **atmosferă rasistă** pe care nimic și nimeni nu o va putea frâna mâine.
Filderman / 21 dec.'38

▣ **Presa antisemită română**

Un ziar reclamă **<ghetou pentru evreii din România >** ; un altul cere **<toată legislația rasistă >** ; al treilea **<eliminarea evreilor >** ; unii denunță evreii că duc **<la ruina României >** ; alții spun că dacă evreii nu sunt înlăturați , **<românii vor deveni sclavi>** ; unii cer restituirea **<comerțului în mâini românești >** ; alții cer **<eliminarea evreilor din orașe și târguri >** ; unii învinuesc evreii că **<îmbolnăvesc sănătatea națiunii >** ; etc etc

Se cere **închiderea celor 375 bistrouri evreești** și a altor **766 debite de tutun** , întrebându-se **<pe când farmaciile ? >** . Se cere guvernului să-și continue opera. Evreii sunt calificați ca **inamici ai țării , lepre, bandiți, briganzi , acaparatori , deținători** ai tuturor bogățiilor mobile și imobile, a bogățiilor industriale și comerciale, drept **exploatare** ai profesiilor manuale și intelectuale , deși se știe că sunt doar 4 % evrei și că , dintre ei, 95% sun săraci . [-----]
Filderman / 21 dec.'38

▣ **Statisticile imigrări - emigrări**

Statisticile oficiale demonstrează că în România , între 1930 -1935 , **au imigrat 19.893 străini** și că **au emigrat 27.053 .**

Cu toate acestea, **se urlă că evreii au năvălit cu sutele de mii** . [-----]

Statisticile oficiale demonstrează că **românii au pătruns în provinciile alipite** , stabilindu-se numai acolo **unde sunt mase evreești** .

Acolo **unde sunt unguri sau germani** , **românii nu pătrund**.

Acest lucru este confirmat și de statistica Uniunii Evreilor Români . .

Antisemiții urlă că evreeii acaparează pe români ! Statisticile publicate de antisemiți afirmă că personalul evreesc concediat din casele germane din România , au fost reamplasat de germani și unguri, în timp ce nici un român nu, și că , în urma ocupării reprezentanțelor germane cu evrei , numărul românilor a scăzut cu 33 % .

Nu există nici un singur inginer agronom, silvic, mecanic care să șomeze, dar se cere eliminarea inginerilor și funcționarilor evrei din industrie , numai pentru că sunt evrei .

La sate nu se găsesc medici și farmaciști suficienți, în orașe nu prisosesc, dar se cere interzicerea profesării de către evrei .

Nu există funcționari români șomeri , dar se cere scoaterea evreilor care sunt replasați - bine-nțeleș- de germani și unguri .

Nici un singur român nu a fost silit să renunțe la comerț , dar miile de comersanți evrei sunt lipsiți de drepturi civile , printre care se găsesc și unii decorați în război . **Nici un nou comerciant evreu nu s-a mai înscris cu o firmă** , dar **germanii , ungurii și rușii pot s-o facă** .

Evreeii trăesc ca pe un vulcan . Evreeii - cetățeni sau nu - nu mai au securitatea vieții lor , exercițiul profesiei .

Iată de ce cred eu, că fără o energică restabilirea adevărului , noi **vom asista** în curând la o **criză economică** și la o **extindere a agitațiilor antisemite** și gardiste fără precedent .
Filderman / 21 dec.'38

▣ **Încotro să emigreze evreeii ?**

Pe de altă parte , presa afirmă că s-au luat măsuri pentru **emigrarea a 150.000 de evrei** în trei ani - și un ziar scrie că ei **vor pleca în Palestina** . **Unde ?**

Dacă 50.000 evrei ar emigra anual din România ;

350 000 ar trebui să părăsească Polonia ;

și **alți 100 .000 din Europa Centrală** .

Ori, emigrarea presupune teritorii , și **nu se găsesc teritorii** care să absoarbă mai mult de **5.000 - 7.500 evrei români anual**, ceea ce este foarte important , deoarece această înseamnă **50 -75 % din excedentul nașterilor evreești** .

Filderman / 21 dec.'38

▣ **Cazul Alexianu (Suceava)**

D-I rezident regal din Suceava (**Alexianu**) , categoric **anulând prevederile Constituției** și legilor existente , **obligă pe evrei** să nu vorbească altă **limbă decât româna** ,

amenințându-i cu **închiderea comerțului** lor și cu **pierderea cetățeniei** ;

îi obligă pe evrei **să deschidă prăvăliile de Sabbath** , cerând Comunităților evreești

taxe pentru abataorele rituale, confiscând (deghizat) casele evreești etc etc.

Filderman / 21 dec.'38

▣ **Concluzie : pericol de război civil**

Războiul civil este foarte posibil la instigarea românilor .

Dezvoltarea **economiei naționale** este foarte posibilă **să fie tulburată**

dacă continuă incertitudinea pentru viața evreilor .

Eu mi-am făcut datoria . **Eu mi-am liniștit conștiința** . Vă rog să primiți , dle ministru , asigurarea considerațiunei mele distinse . , ss W.Filderman

20)Emigrarea evreilor din România , 25 dec.'38

("Lumea Nouă " , XXXI; nr. 30 , 25 dec.'38)

[LD : nu știu dacă UER și org.sioniste aveau aceleași opinii despre emigrarea evreilor]

În presa zilnică românească se discută despre o **înțelegere între guvern și organizațiile sioniste**, prin care s-ar ușura **emigrarea în Palestina** a unui **lot de 150.000 evrei**.

Localitățile de recrutare : Bucovina, Basarabia, Maramureș.

Guvernul a cerut Angliei, Franței și SUA să înglobeze în **planul internațional de emigrare și masele evreești din România**

Emigrarea evreilor / 25 dec.'38

21.) Gr.Gafencu -convorbire cu Poninski (Polonia), 26 dec.'38

(Arh.MAE, fond 71 , vol 374 , f. 204-206)

Gr. Gafencu, expozeu radio, politica externă a României, 31. dec.'38

("Curentul" , 31 dec.'38)

26 dec. Conte Poninski a adus răspunsul lui Beck la **rugămintea lui Comnen de a stăruia la Budapesta pentru concertare în acțiunea de emigrare a evreilor**. Beck a făcut un demers la Budapesta, arătându-le că **este dispus să sprijine amical și pozitiv acțiunea României**. Beck a **stăruit în același sens la Londra și Washington**.

Președintele Roosevelt și-a exprimat **interesul pentru această politică**.

Cercurile engleze, însă, par **mai puțin prielnice**.

Beck sfătuiește România să organizeze, ca în Polonia, o acțiune pornită din cercurile evreești.

[Conținutul acestei convorbiri a fost transmis legațiilor de la Paris, Londra, Berlin, Varșovia, Atena, Bruxelles etc]

▣ 29. dec. Notă explicativă către legația română la Haga / 29 dec.'38

Tara	Recensământul	Total populație	Evrei	Realitate susținută
Germania	iun.'33	65.218.461	499.682	+ 700.000
Cehoslovacia	dec.'30	14.479.563	186.642	
Ungaria	dec.'30	8.688.319	444.567	
	dec.'38	9.750.000	590.000	
Polonia	dec.'30	32.000.000	3.000.000	(cca 9 %)
România	dec.'30	18.057.028	756.930	(cca 4,2 %)
Din care,	populația urbană	3.651.039	520.004	(cca 14,2 %)

Gr. Gafencu / problema evreească / 26, dec.'38

22.) Gr.Gafencu (expozeu radio) : principiile politicii externe ale României , 31 dec.'38

("România" , an I, nr. 211, 31 dec.'38 ;

broșura "Politica externă a României" , 1939, p. 7-12)

Gr.Gafencu / 31 dec.'38

▣ Problema Minorităților

5. O acțiune hotărâtă pentru pace, cere **înăluntruțul fiecărei țări**, încordarea puterilor de producție, înmulțirea putințelor de schimb, dezvoltarea cât mai desăvârșită a gospodăriei naționale. O țară e cu adevărat pașnică, în măsura în care muncește și se întărește. propășirea și puterea ei folosesc atunci tuturor cetățenilor țării.

România urmărește de aproape și într-un spirit de dreptate, problemele minoritare

▣ Chestiunea evreească

Printre minorități este una **foarte numeroasă** pentru care, atâț în propriul ei interes, cât și în interesul dezvoltării normale a elementelor naționale,

e nevoie ca, prin măsuri internaționale, prevăzătoare și drepte,

să li se rânduiască și să se înmulțească grabnic putințele ei de emigrare.

România va cere deci , cu toată apăsarea , ca **statele stăpânitoare de colonii** , să-i înlesnească **o pașnică și temeinică deslegare a problemei evrești**.

▣Comisariatul General al Minorităților

Tuturor minorităților cuprinse între hotarele ei , unele legate de pământul țării prin veacuri întregi de muncă și printr-o cultură care , de cele mai multe ori, se aseamănă și se potrivește cu cultura noastră , **România va căuta** , cu toată stăruința , **să asigure deplin drepturile ce le sânt garantate de Constituția și legile țării** .

Prin înființarea **Comisariatului General al Minorităților** , s-a dat o dovadă vie a dorinței de a asigura **conviețuirea armonioasă a elementelor minoritare** , cu **popuția de origine etnică română** .

Cu prilejul publicării **Regulamentului** de funcționare a celui Comisariat [august'38] **s-au precizat toate drepturile** de care se bucură minoritățile

și s-au dat **îndrumări organelor administrative** să respecte pe deplin aceste drepturi . Guvernul va urmări îndeaproape îndeplinirea întocmai a îndrumărilor lui administrative .

Firește , această dreaptă rânduială , nu poate cuprinde elementele minoritare care nu înțeleg să-și dezvolte activitatea în cadrul statului român . [iridente]

[-----]

Gr.Gafencu / 31 dec.'38

23.)Presă existentă în primul an al dictaturi regale , 1938

Diverse informații despre ziare, ziarști / '38 -'39

Porunca Vremii , , an VII .Ziar gogo-cuzist , pro-german , dir.Ilie Rădulescu , redactor principal - I.P.Prundeni

/ În sept '38 , părăsește ziarul Nichifor Crainic, ceea ce este resimțit ca o lovitură .

Prundeni scria : " Ziarul nostru e ascuns și puținii care-l mai caută , se pitesc de teama unor detectivi închipuiți .

Am fost o gazetă antisemită . Suntem o gazetă antisemită [.....]

Izolat în lașul său de totdeauna, ca o amintire de cremene a unei idei ,

ACCuza este în fiecare ceas o mustrare [-----]

Golul acesta care se naște în jurul nostru , nu ne sperie,

dar ne oferă țintă ironiilor și atacurilor "

/ La 8 oct .'38 , același Prundeni scria : " De o jumătate de an , **singuri și aproape părăsiți de zecile de mii de adeviați** care se îngrămădeau altădată , în jurul baricadei noastre de luptă , **ne chinuim să ținem sus flacăra aceasta de intransigență** a Poruncii . **Nu mai avem, nu numai sprijinul miilor noastre de abonați și al întreprinderilor românești** , dar nici zecile de mii de cititori cari sorbeau îndârjirea noastră de luptă .

A intrat parcă toată lumea în pământ și într-o măsură atât de penibilă , încât nu știm dacă această acțiunea, lipsită de orice rezonanță în sufletul românilor , **mai are vreun sens "**

/ 25 dec.'38 . Sub titlul "**Voluntarii antisemitismului în ținută de campanie** " ,

ziarul semnala "**momente de sincopă** " în lupta anti-iudaică ,

Porunca rămânând singurul ziar de luptă românească .

Ziarul publica **pozele colaboratorilor** : **Vasile Militaru** (poet) , P.Tipărescu ,

N.Crevedia (poet) , Gh.Ciocan , **Pan M.Vizirescu** (gândirist) , **IPPrundeni** , Ion Muchie,

N.Dumitrescu (secretar red.) , Mihăilescu Toscani , Șt.Angelescu , Adrian Dumitrescu ,

N.Popescu , ICAtanasiu , și, bine înțeles **dr.Ilie Rădulescu**

("Porunca Vremii " an VII , nr 1245 , 25 dec.'38)

/ În nov.1939, intră în redacție **Istrate Micescu**

Țara Noastră (ex.PNC)

Eug.Goga , Alx.Hodoș, IVSoricu, săptămânal, 38-'40

Guvern Miron Cristea - III - 1 febr.'39 - 6 martie '39

Guvern Armand Călinescu - IV - 7 mart - 21 sept.'39

24.) Organizare și aderări la FRN , februarie , martie 1939

("Timpul" , 9 febr.'39)

▣ **Adeziuni** asociațiile de intelectuali

[LD: ziarele dau , zi de zi, liste lungi , liste , liste . Eu extrag câteva exemple ,
Dau și o listă cu prezența masivă a doctorilor]

/ Doctori :

români : Teodor Burghela, Octavian Burileanu , IHPerețeanu , Petre Topa,
Gh.Marinescu, I.Iacobovicu (ș.a, peste 30

evrei : Natan Cohen, Steinhart Alexandru , Cheler Iancu, Abram Hirs, Aurel Stroie,
Elias Rosenberg, F.Catz,I.Segal, E.Aronovici , Esra israeliovici ș.a.peste 50

25) Ion Gigurtu (FRN, Industrie,Comerț) , discurs la Mesaj, Cameră , 23 iun.'39

(DAD, MO nr.5, șed.din 23 iun.'39, p. 71- 74)

I.Gigurtu / 23 iun.'39

#Comerțul românesc - în mâinile străinilor

" D-lor deputați, în altă ordine de idei, îmi veți da voie să spun unele lucruri asupra comerțului

Comerțul, care a fost pe timpuri românesc, adică acum o sută de ani,
a trecut în mâini străine.

Evreii...

Eminescu, pe care l-am sărbătorit în acest an , spune :

< **În anul 1835 , nu era încă pe ulița mare un singur negustor evreu ,**

astăzi mai că nu găsești negustor creștin pe această uliță

și tot așa pe celelate . >

În altă parte : < **Egalitatea n-a însemnat la noi prefacerea claselor de sus,**
în clase muncitoare - cu o muncă superioară, se înțelege -

ci boierirea claselor de jos , infectarea acestora cu rușinea de muncă
și bolirea de deprinderea claselor vechi de a câștiga mult , prin muncă puțină .

Concurența americană și rusească ...

Dar alături cu boierirea tuturor, **se întinde din ce în ce mai mult sărăcirea tuturor ,**
care devine cu atât mai simțitoare , cu cât exportul produselor agricole scade
prin concurența producției americane și rusești . >

[---reformele de împrumut----formele fără fond----]

I.Gigurtu / 23 iun.'39

▣ **Politică națională a guvernului**

▣ **Revizuirea cetățeniei**

" "D-lor deputați, înainte de a termina , rog guvernul Majestății Sale să dea toată atențiunea
unei probleme care a frământat mult opinia publică în ultimii ani și care, dacă nu are
posibilitatea să se manifeste astăzi, nu trebuie să -l preocupe mai puțin.

" **Problema națională** este vitală pentru viitorul nostru : firea îngăduitoare a românului face
să fie nevoie ca **guvernul să o urmărească cu toată atenția .**

Știu că , din acest punct de vedere , guvernul continuă în parte politica guvernului

care a precedat schimbarea de regim [Guvernul Goga, în care Gigurtu a fost ministru Industriei și Comerțului] **Opinia publică nu este însă destul de orientată asupra acestui lucru** . Nimeni nu cere o politică de opresiune , ci numai o politică de apărare și de dreptate **pentru elementul național (vii și prelungite aplauze)** și mai cu seamă o mare severitate în recunoașterea de cetățeni noi . Greșelile din trecut nu trebuie să se mai repete . " I.Gigurtu / 24 iun.'39

26.) Gh.Tețu (ex-PNC , FRN, Intelectuali - înv. , Craiova?), la mesaj , Cameră , 27 iun.'39

(DAD, MO 6 , șed. din 27 iun.'39 , p. ?)

[LD : lipsă începutul și finalul discursului ; nu știu sigur ce ținut reprezintă ; se ocupă de problema **școlii românești** și a tineretului , prin prisma unui **naționalism intransigent antisemit** . Discursul este pe tipic " **cuzist** " , deci nimic nou.

Îl semnez doar pentru că este **printre puținele pe această temă** , în parlamentul FRN, și ... pentru faptul că **nimeni nu-l întrerupe** , fiind , în final , **aplaudat** .

Aceasta ar putea da o idee că **problema ... subzista în surdină**]

Gh.Tețu / 27 iun.'39 Discurs integral : [fișier PNC VII](#)

Gh.Tețu / 27 iun.'39

▫ Problema școlară

1. Problema **intrării la facultate** .

2. A doua problemă , foarte grea , este că **aceste școli să înlăture sistematic și pretutindeni toate elementele eterogene** cari nu s-au integrat Statului nostru .

Fac aluzie la acel popor iudeu , periculos Statului , fiind că mii de ani nu a avut statul său .

3. Al treilea punct este ca **aceste școli tip** să aibă posibilitatea de a **mări și micșora debitul absolvenților** conform cu nevoile Statului . [-----]

Gh.Tețu / 27 iun.'39

▫ Educația tineretului : omul nou

" Dar , **problema tineretului** este o chestiune , cum ați văzut , în care tineretul nu s-a zbatut și nu a țipat numai pentru partea materială . **Tineretul este idealist, este larg la suflet , tineretul este muncitor** . Pentru dânsul , **problema materială a rămas pe al doilea plan** .

Pentru tineret , **problema adevărată a fost formarea omului nou** .

În această privință s-ar putea spune extrem de multe , dar nu insist asupra aspectului tineretului , al formării omului nou și asupra omului bătrân , pentru că este o chestiune foarte dureroasă .

" În orice caz , **problema pentru tineret** rămâne aceasta : **să formăm un om și un român care să poată egaliza și fi dat ca exemplu în orice țară din lume** .

Dar , ca tineretul să poată da acest rezultat , **este nevoie de o atmosferă socială , curată , pură** . Ei bine , **problema este extrem de gravă** , și eu nu pot să insist aici asupra ei mai mult .

" Principial , nu pot să pun decât **două din aceste grave probleme de Stat** ,

care vor trebui să fie rezolvate , pentru a crea o atmosferă clară , limpede și sănătoasă .

Gh.Tețu / 27 iun.'39

▫ Mafia evreească = problemă internă

" Principial , nu pot să pun decât **două din aceste grave probleme de Stat** ,

care **vor trebui să fie rezolvate** , pentru a crea o atmosferă clară , limpede și sănătoasă .

Prima este problema unei mafii care a cauzat poporului nostru un șir nesfârșit de rele.

Urmăresc de mai mulți ani activitatea acestei mafii și se pare că , în ultimul timp , simțindu-se supravegheată , a început să-și retragă tentaculele scârboase de pe întinsul țării noastre .

Făgăduiesc că, la prima regidivă ce voi surprinde-o , să aduc în fața dvs. un număr de fapte pe cât de mari , pe atât de grave , din care să se poată formula soluția ce va socoti-o potrivită [-----două rânduri ilizibile -----]

" De la început declar că problema iudaică este o problemă națională , nu internațională , cum au căutat să susțină unele ziare și reviste interesate .

Apoi susțin , contrar doctrinelor curente , că ludeii sunt periculoși nu prin aceea că nu sunt asimilabili , ci tocmai pentru faptul că se asimilează foarte repede mediului în care trăesc . Și pericoolul vine din faptul că , datorită miilor de ani trăiți în persecuții , structura sufletească a iudeului este atât de falsificată , încât , odată pătruns în elita intelectuală a Statului în care trăesc - și pătrund repede - nu produc decât dezagregare și corupție .

Deci condiția esențială este descalificarea întâiu , și numai după aceea asimilare .

" Dar problema iudaică rămâne o problemă foarte spinoasă și voi reveni mai târziu cu propunerile mele în această privință .

-N.Mischie : " Trimiteti-i la Gorj , la noi , și veți vedea că se alege praful de ei "

-G. Tețu : Cunosc situațiunea foarte bine , am fost și pe la dvs , am fost în toate colțurile țării , ei mișună pe toate străzile Craiovei .

Timpul nu-mi permite să insist , însă problema este foarte grea , pe mine m-a pasionat , m-am ocupat în amănunt de ea , am studiat-o nu numai în legătură cu actualitatea , dar cu dezvoltarea acestei probleme în decursul istoriei , și vă rog să-mi permiteți ca , bazat pe documente și analize de fapte , să aduc , când va fi timpul , precizările pe care le am de făcut . La discuția la Mesaj cred că am insistat suficient și îndată ce voi avea ocazia - pentru că văd pe unii domni că zâmbesc neîncrezători -

vă voi prezenta un material documentar suficient pentru a vă convinge .

" O ultimă observațiune : problema iudaică caută să fie înlăturată din discuțiune de unele ziare , care o situau în domeniul internațional .

Eu găsesc , însă , că problema iudaică , la noi , este cea mai națională dintre toate problemele minoritare , evreei neavând Stat care să țipe pentru ei să-i protejeze
Gh. Tețu / 27 iun.'39

27.) Nicolae Iorga (ex.PND , senator de drept) ,discurs la Mesaj , Senat , 28 iun.'39

(D.S, MO nr. 9 , șed. din 28 iun.'39 , pag. 186 - 192)

▣ Problema evreească

[LD : din păcate , nu am discursul lui Niemirower . Cât despre afirmația lui privind rolul elementului evreesc , va trebui neapărat să o dau , fără să o taxeze de antisemitism]

" A vorbit aici rabinul Niemirower care a cules aplauze ale mele nu erau .

Dar n-au fost nici protestări din anumite locuri de sub noul regim , din partea cui a crezut că nu poate să intervină .

-ACCuza : Aceasta este o aluzie la mine ?

-Iorga : Nu m-am gândit la dvs , dar nu sunteți singurul care aveți aceste idei .

Și eu cred că rolul pe care-l are elementul evreesc este prea mare .

Sunt însă mulți senatori dintre cei tineri - și tinerețea lor se poate dovedi cu act de naștere -de la tinerețea cărora mă așteptam la protestări care nu s-au produs .

Lucru foarte frumos , foarte mulțumitor ."

N.Iorga / 28 iun.'39

28.)